

והטעם שהמשנה הוצרכה להשמיענו זאת, על אף שחיה בכלל בהמה היא:

שכן, **סלקא דעתך אמינא**, שמא היה עולה בדעתנו לומר, כיון שלגבי שן המזיק **"ישלח את בעירה** ובער בשדה אחר" **כתיב** [שמות כב ד], שנאמר החיוב לגבי "בעירה", שהיא

בהמה⁽¹⁵⁾ שאכלה. ולכן, היינו אומרים כי רק **בהמה** האוכלת פירות של אדם אחר, **אין**, עליה חייבה התורה בתשלומי נזק, אבל חיה שאכלה, **לא** חייבה התורה את בעליה לשלם.⁽¹⁶⁾ לכן **קא משמע לן**, חזר התנא במשנה וכפל, להשמיענו דחיה אף היא **בכלל בהמה**,⁽¹⁷⁾ ואף חיה האוכלת, חייבת

רבא.

15. "בעירה" הוא תרגום של "בהמה". רש"י.

16. כך פירש רש"י. אולם בשיטמ"ק הביא בשם גליון התוס' ורבינו ישעיה כי מה שאמרה הגמרא "בהמה אין, חיה לא", אין הכוונה לפטור את החיה, כי הרי כבר שנינו לגבי רגל שעופות חייבים, ומשמע שלא דוקא בהמה חייבת, אלא לאשמועינן שחיה ועוף פטורים אף הם ברשות הרבים כמו בהמה.

ובחידושי הגר"ז הקשה, כיצד היה עולה בדעתנו לומר שחיה ועוף יתחייבו ברה"ר? והרי כל חיובם נלמד מבהמה! וכתב להוכיח מכך את שיטתו, שהמחייב בכל ארבעה אבות הנזקים, הוא חיוב כללי, שכל דבר אשר "דרכו להזיק, ושמירתו עליך", חייבים על הזיקו, ולא אמרה תורה שיש ארבעה "מחייבים" שונים, של ארבעה אבות נזקים, אשר כל אחד מהם, האב ותולדותיו, הוא גורם מחייב. אלא, כל דיני האבות והשתייכות התולדות אל האבות, נאמרו רק לעניין דיני הפטור המיוחדים שיש לכל אב בפני עצמו. ולכן, היה מקום להעלות על הדעת ולומר, שדין הפטור המיוחד שנאמר בתורה לגבי רגל של בהמה המזיקה ברשות הרבים, נאמר רק לגבי רגל של בהמה, ולא של חיה ועוף.

17. א. למרות שבמשנתנו מבואר לגבי רגל שתרגולין שהזיקו הבעלים חייב, ורגל ושן הרי

נלמדים מאותו פסוק, מכל מקום, ראה התנא לנכון להשמיענו זאת גם לעניין שן. תוס'. וראה בשיטמ"ק מה שמביא בשם ראשונים, למה אין ללמוד שן ורגל דחיה מהמשנה לעיל טו ב הזאב והארי וכי'.

ויש ששאלו, למה לגבי רגל לא תירצה הגמרא שהמשנה כפלה להשמיענו רגל דחיה, ותירצו, שאין ליישב כן משום שכבר שנה תרנגולים. שיטמ"ק. וראה שם תירוצים נוספים, וכן ראה שם מדוע לגבי רגל תנא תולדות ולגבי שן לא. וראה נמי במהר"ם.

ב. רש"י מפרש שהלימוד לעניין שן ורגל שאף החיה בכלל, ממה שדרשו חכמים חולין עא. שחיה בכלל בהמה ממה שהתורה פתחה ואמרה [בדברים יד]: "זאת הבהמה אשר תאכלו", ומפרשת "איל צבי וחמור", מכאן שחיה בכלל בהמה.

התוס' הקשו, כי כאן אנו לומדים שאף העוף בכלל, כפי שנתבאר במשנה "התרגולין מועדין", ולא ניתן ללמוד מ"זאת הבהמה". וכתבו, שהלימוד הוא משביתת בהמה בשבת, שנאמר "שורך וחמורך וכל בהמתך", ומ"כל" מרבים שאף החיה והעוף, ודרשינן [לקמן נד ב]: והלא שור וחמור בכלל בהמה היו, ולמה יצאו? לומר לך, מה שור וחמור האמור לגבי שבת, חיה ועוף כיוצא בהן, אף כל מקום שמוזכר שור, חמור או בהמה, חיה ועוף כיוצא בהן. וכאן, מוזכר "בעירה", שהוא תרגום של "בהמה".

וראה בהערות שבחברותא על התוס' בישוב